

Kaj je koprivnica?

Koprivnica ali urtikarija je kožna reakcija, za katero so značilne rdeče, včasih tudi blede in otekle lise po telesu – koprivke (“kot da bi opekla kopriva”), ki pogosto srbijo ali pečejo. Gre za razmeroma pogosto stanje pri otrocih, ki je največkrat nenevarno in hitro izzveni, zaradi srbenja pa je precej neprijetno. Redko je urtikarija znak težke alergijske reakcije.

Vrste koprivnice in vzroki za njen nastanek

Koprivnica se običajno pojavi v **akutni** obliki (traja manj kot 6 tednov). **Kronična** urtikarija, ki traja več kot 6 tednov in se pojavlja večino dni v tednu, je pri otrocih veliko redkejša. Koprivnico **pogosto sproži** virusna ali bakterijska okužba, včasih pa tudi zajedalci (npr. podančice). Občasno se pojavi tudi ob izpostavljenosti mrazu, vročini, pritisku na kožo ali ob stiku z vodo.

Akutna koprivnica je lahko tudi **znak alergijske reakcije**, ki se razvije relativno hitro (običajno znotraj 2 ur) po stiku z alergenom. Možni alergeni so živila (npr. kravje mleko, jajca, arašidi, oreščki idr.), zdravila, lateks, strupi žuželk idr.

Pogosto vzroka koprivnice ne moremo jasno opredeliti.

Kako jo prepoznamo?

- **Pojavijo se dvignjene, rdečkaste in otekle lise (koprivke) po koži, ki so centralno lahko tudi blede** in so različnih velikosti,
- posamezni izpuščaji se lahko med seboj združujejo,
- izpuščaji pogosto **srbijo**,
- posamezne koprivke običajno izginejo v nekaj urah (vedno pa v roku 24 ur), vendar se lahko **pojavi** na novih mestih **več dni zapored**,
- včasih se pojavi otekanje globljih plasti kože (**angioedem**) najpogosteje na ustnicah, vekah, licih, uhljih, na sklepih udov, na spolovilu, rokah in stopalih,
- otrok je lahko razdražljiv zaradi srbenja, sicer pa običajno nima drugih težav.

Kako postopamo?

- Uporabijo se **antihistaminiki** (v obliki sirupa ali tablet).
- Urtike **hladimo s hladnimi obkladki** za ublažitev srbenja.
- Spremembe **namažemo** z mazili za pomiritev srbeža, dostopnimi v prosti prodaji.
- Otroku **postrizemo nohte**, da preprečimo poškodbe kože zaradi praskanja.
- Poskrbimo za **zadosten vnos tekočin**.
- Priporočljivo je, da otrok nosi **lahka, ohlapna oblačila** in se izogiba vročini.
- Nadalnjih nekaj dni lahko **omejimo** uživanje s histaminom bogate prehrane.

Gradivo je informativne narave in kot tako namenjeno izključno splošnemu informiranju. Gradivo ne more nadomestiti pregleda pri zdravniku. Opisane informacije so splošne narave in morda niso primerne za vsak posamezen primer. V primeru nejasnosti ali vprašanj se posvetujte s svojim zdravnikom, v primeru nujnih stanj vedno pokličite 112. Gradivo temelji na smernicah, veljavnih v maju 2026. Pregledali so ga pediatri in zdravniki, ki obravnavajo otroke in mladostnike. Avtorji gradiva ne zagotavljajo, da so informacije vedno popolne, popolnoma posodobljene ali primerne za vsak klinični primer. Prav tako ne prevzemajo odgovornosti za kakršnekoli posledice, ki bi lahko nastale zaradi uporabe navedenih informacij. Uporaba gradiva je na lastno odgovornost.

Kdaj k zdravniku?

- Če izpuščaji trajajo več kot nekaj dni,
- če se ponavljajo.

Takojšen pregled pri zdravniku je nujen:

- če urtikarija nastane hitro po stiku z znanim alergenom (znotraj 2 ur),
- če se stanje hitro poslabšuje – nove urtike hitro nastajajo in zajemajo večji del telesa,
- če se poleg izpuščajev pojavi močno otekanje obraza in vek,
- če se pojavi otekanje jezika, ustnic in žrela,
- če se pojavi hripavost,
- če se pojavi oteženo dihanje ali piskanje v prsih,
- če se pojavijo krčevite bolečine v trebuhu,
- če je prisotna slabost ali bruhanje,
- če pride do omotice ali izgube zavesti.

To so namreč znaki težke alergijske reakcije (anafilaksije), ki zahteva takojšnje ukrepanje in nujno zdravljenje (uporaba Epipena, klic na 112!).

Gradivo je informativne narave in kot tako namenjeno izključno splošnemu informiranju. Gradivo ne more nadomestiti pregleda pri zdravniku. Opisane informacije so splošne narave in morda niso primerne za vsak posamezen primer. V primeru nejasnosti ali vprašanj se posvetujte s svojim zdravnikom, v primeru nujnih stanj vedno pokličite 112. Gradivo temelji na smernicah, veljavnih v maju 2026. Pregledali so ga pediatri in zdravniki, ki obravnavajo otroke in mladostnike. Avtorji gradiva ne zagotavljajo, da so informacije vedno popolne, popolnoma posodobljene ali primerne za vsak klinični primer. Prav tako ne prevzemajo odgovornosti za kakršnekoli posledice, ki bi lahko nastale zaradi uporabe navedenih informacij. Uporaba gradiva je na lastno odgovornost.